

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“

Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.

Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Să intrăm sau să nu intrăm în spitale?

Erau vremuri, când spitalele publice pe seama poporului, erau rarități, că abia le auziai de nume într'un colț și altul al țerilor.

Oamenii cu inimă pentru binele public însă, au început a cere cărmuitorilor țerilor, să lucreze la înființarea de spitale, stîrpițoare a boalelor populațiunii, căci dela bunăstarea sănătății populațiunii, atîrnă în mare măsură înaintarea bună a stărilor în țară. Căci sunt boale lipicioase rele, care de le lași de capul lor, îți potop leasă, unele mai reped, altele mai pe încetul, neamul omenesc, unele trec chiar din tați în fii, — și pentru stîrpirea lor trebuie case de sănătate anume, în care bolnavii să fie îngrijiți. după toate pozețele științei.

Și s'a început deschiderea de spitale publice, în care erau duși bolnavii cei mai grei, atacați de boale primejdioase, adesea urite și rușinoase. Și fiind spitalele puține, nici nu prea erau căutați și duși în ele, decât atari bolnavi desnădăduiți. Și așa în chip firesc, când pleca cineva la spital, era de veste și poveste în satul întreg, ba până la al cincilea și al zecelea sat! Și babele aveau de ce-și șopotii și aveau ce împăna și mări, încât când ajungea povestea dela cea dintăiu la cea de-a zecea, era de șapte-ori mai grozavă ca în faptă! Și așa în inima fiecărui om s'a prefăcut în fior gândul de a ajunge cumva în spital, luându-se asta ca mare nenorocire și rușine nu numai pentru bolnav, ci pentru casa lui întreagă.

Și poate își avea această părere temeiurile sale odinioară. Azi însă, azi ea nu mai are nici un rost. Azi nu mergul la spital, ci părerea aceasta, la care numai poporul nostru românesc tot ține încă tare, e o nenorocire. Azi spitalele nu mai sunt rarități. S'a pus statul și a înființat spitale mari, generale, s'au pus comitatele și au înființat spitale comitatense, apoi orașele și pe alocurea și cercurile pretoriale. Și azi fiind spitale multe, nu se mai iau în ele numai bolnavi de boale grele, urite, nevindicate, ci și de boale obicnuite. Și

nu merg la spital numai sêracii, ci și bogații, învățații ca și proștii.

Satele noastre însă sunt pline și azi de bolnavi, loviți de boale mari, ca aprinderi grele de plămâni, boale grele de stomac, lungoare și altele, de cari se stîng bolnavii unii după alții, spre nenorocirea familiilor lor și spre scăderea neamului nostru, dar' din cari 9 din 10 ar fi scăpat cu viața și sănătate, de nu se luau după credința băbească, care azi nu se mai potrivește, că a merge în spital e rușine, și de se duceau sê-i îngrijească învățații doctori ai spitalelor. Sunt pe sate bolnavi, ce ved că pier din lipsa de ajutor medical, și nu pot chema medicul, căci sunt sêraci. De ce nu merg la spital? De n'ai avere, în spital te îngrijește tot așa ca și pe cel cu avere, și apoi se scoate de pe sat cheltuiala, ba satul și fără de aceea plătește dare de spital. De ai avere, sê nu te sparii de spital, căci e cu mult mai lesne îngrijirea în el ca cea de acasă! Cu vre-o 60—80 cr. pe zi ai medic, medicină și mâncare, nu împedeci casa întreagă dela lucru și te vindeci de 2—3 ori mai repede ca acasă. Căci acolo ți-se dă hrana potrivită boalei, îngrijirea acurată, medicina la vreme, nu pe nimerite ca acasă.

Și câte alte sunt foloasele spitalului față de îngrijirea ce o poți avea acasă. Cunoaștem oameni, cari erau împăcați cu gândul că vor muri, căci doctorul chemat le-a spus că el nu le mai poate ajuta, (căci sunt boale la cari un doctor singur nu mai poate ajuta, decât mai mulți, «operând»), — și înduplecați în ciasul al 11-lea sê plece la spital, unde sunt doctori mai mulți, au instrumente și întocmiri pentru toate trebuințele, s'au întors peste 1—2 săptămăni acasă sănătoși, pe când de mai stăteau acasă, erau de mult sub glia rece și familia lor în neagră nenorocire!

Indemnăm poporul nostru a se împăca cu acest gând, și cei cu boale mai grele sau cu boale așa zise «cronice», ca de pildă «reumatismul» (durerea în picioare, mâni, pe oase în vreme noroasă), care cu cât se învechește, din an în an, se îngreunează, pe când la început se vindecă mai ușor, — sê nu se chibzuească mult, ci sê plece la spital, că bun lucru își fac!

Un țipet îndreptățit.

Asentările de ăstă în România, au pus pe gânduri pe bărbații cu durere de inimă pentru viitorul țerii, căci jumătate din cei chemați la măsură, au fost trimiși acasă ca fiind prea slabi trupește pentru slujba de soldat. N'ar fi așa de mare lucru că se resping jumătate din cei chemați la arme, căci pe aiurea încă se întemplă respingeri în măsura aceasta, — dar' îngrijitor e aceea, că până acum numărul celor *asentați*, găsiți *buni* de serviciu, în România era tot mai mare ca jumătate din cei chemați, ear' acum de ani de-a rândul numărul scade-scade, a ajuns la jumătate și va cădea și sub atât. De aceea ministrul român de răsboiu a dat știre despre asta ministrului de interne, punându-i la inimă sê se gândească asupra acestui lucru și asupra mijloacelor de îndreptare a rēului ce merge crescând.

„Curierul Comercial“ din București, scrie despre acest lucru un articol de fond în numărul sêu 14 (dela 29 April) în care zice între altele următoarele, (cuvintele lui mai înalte, le traducem poporal):

„O chestiune economică-social-națională“.

»Foile noastre zilnice au înregistrat zilele aceste, ce e drept, la rubrica știrilor diverse, un fapt de o însemnătate mare și care ar trebui sê dea de gândit tuturor acelora, cari sunt chemați sê conducă soarta acestei țeri.

»Vorbim de scrisoarea dlui ministru de răsboiu făcută soțului seu dela interne, și prin care îi aduce la cunoștință pentru a lua măsurile cuvenite, un fapt pe cât de dureros, pe atât și de îngrozitor pentru viitorul acestei țeri.

»Prin această scrisoare se arată, că cu privilegiul lucrărilor de recrutare pentru 1901, s'a văzut, că numărul tinerilor amînați pentru *slăbiciune trupească*, este mai mare ca totdeauna, și că din cifrele anilor de mai nainte, se

vede, că numărul tinerilor de acest fel este în *neîncetată creștere!*

»E o faptă din cele mai triste pentru viitorul țării și de aceea credem că facem bine oprindu-ne puțin asupra ei.

»Care să fie oare pricinile unei asemenea stări de lucruri, care duc națiunea spre cădere?« — se întreabă »Curierul«. Și spune că ministrul de războiu crede că o pricină ar fi căsătoria prea timpurie, la 18—20 de ani a multor tineri, dar »Curierul« crede că nu asta e adevăratul neșază. Alte foi apoi spun, că este *traiul rău*, în care face parte însemnată *beutura multă și proastă*, care slăbește trușete pe bătrâni și pe tineri.

»Nu căsătoria timpurie, — urmează »Curierul Com.« — *ci împrăgiurările din cale afară rele ale traiului social și economic*, sunt pricina care a început să facă din »șoimul de munte« o ființă slabă și neharnică de a purta arma în slujba patriei.

»Cât de mare este acest rău, dacă se va întinde, ori-cine își poate închipui. Ne vom pomeni cu o armată compusă din oameni fără vigoare, fără putere de-a îndura greutățile unui războiu. Deci, o *primejdie națională și socială* în același timp!

»O altă urmare apoi tot atât de gravă, ce ar urma dintr-o stare de lucruri atât de nenorocită, ar fi și din punctul de vedere *economic* chiar. O țară, fie ea cât de bogată dela natură, nici-odată nu va putea înainta pe calea muncii, dacă va fi lipsită de *brațe viguroase*».

»Este încă timp de-a se putea îndrepta răul. Dar' pentru aceasta, trebuie ca toată pătura cultă și luminată a țării, să formeze o alianță sfântă de a lupta pe toate căile, pentru asigurarea unui *traiu mai bun*, moral și economic, al *țărânului nostru*, care, cu drept cuvânt, îl numim talpa țării.

»Pentru boale mari se cer îngrijiri mari!»

AGRICULTURĂ

Gătirea fânului brunet.

În timpuri ploioase, cum s'au cam pornit și anul acesta, unii plugari gătesc pe seama vitelor fân brunet; alții îl fac și în verile priincioase uscării fânului.

La uscarea obicnuită, căldura puternică a razelor soarelui face să aborească părțile apătoase din iarba cosită; la gătirea fânului brunet cea mai mare parte a materiilor apătoase abu-

rește prin dospire, fânul capătă gust acru și față întunecată, de unde și numele de fân brunet.

Spre acest sfârșit iarba cosită se lasă în brezde, ca să se ridice de pe ea roua sau apa de ploae și să se veștească bine. Deci iarba aceasta se nu conține apă în sine, dar' nici uscată de tot se nu fie.

În această stare iarba se face clăi largi de 6—8 metri și înalte de 5—6 metri. Fiecare pătură, ce se aruncă pe clae, trebuie călcată bărbătește dela mijloc înspre laturi de cât mai multe persoane, pot fi și până la 15, dacă claea e de mărimea aici pomenită. Pe urmă se acopere bine cu paie. Dacă pe timpul punerii în clae amenință ploaia, iarbă ori-câtă ar fi adunată, trebuie scutită, acoperindu-se bine cu paie. După câteva zile începe dospirea, care ține 4—6 săptămâni. Căldura se ridică în clae până la 80—90 grade, și încă și mai sus. Dacă n'a fost destul de bine îndesată, se poate preface în cărbuni, chiar și a treia parte din iarba pusă clae.

Cu chipul acesta de uscare se țin bine materiile aromatice în fân, și pe timp nepriincios se întâmplă mai puțină pierdere.

O altă metodă — dar, mai puțin sigură — pentru facerea fânului brunet, constă în a face din iarbă veștedă, lipsită de roua sau apă de ploae, o căpiță mai mare, călcându-o, cum s'a spus mai sus și acoperindu-o cu paie. În 2 zile și 2 nopți, poate ceva și mai bine, căldura în căpiță devine atât de mare, încât nu poți ținea mâna în ea (70°). Pe timp frumos, iarba din căpiță se împrăștie și se uscă pe deplin timp de câteva ciasuri. Acum se adună și se duce acasă, așezându-se întocmai ca și alt fân.

Nevoia a învățat pe oameni să facă — ca multe altele — și acest fel de fân acru, dar nutritor și plăcut vitelor.

N'ar fi rău, dacă și plugarii noștri ar face încercări, pregătind fân brunet. Lucru firesc, la început să gătească numai puțin, până se vor deda a ști cu siguranță cât de uscată trebuie să fie iarba, ce e de a se face clae. Două-trei încercări, credem că vor fi de ajuns pentru a isbuti să treacă peste această greutate.

De altfel fânul brunet, la toată întâmplarea, e un nutreț de mare valoare,

față de fânul plouat cu săptămânile în anii nepriincioși uscării obicnuite a fânului.

ROMUL SIMU

După comasare.

(Urmare.)

V. Plantele agricole.

Plantele agricole le deosebim după felul cum se cultivă și după însemnătatea lor economică în:

- A. Cereale.
- B. Leguminoase.
- C. Plante de săpat.
- D. Plante industriale.

A. Cerealele.

Cerealele (»bucatele«) au rădăcini numeroase, scurte și dese, pe paiu frunze puține, subțiri și înguste, și în vârful paiului un spic, de unde se mai numesc și »spicoase«. Cerealele se hrănesc aproape numai din stratul deasupra, al pământului, și-l slăbesc cu cât au crescut mai bine în paiu și'n spic. Ele țin puțină umbră, pentru-ce printre ele e lesne îmburuenirea pământului.

Cu toate-că se hrănesc aproape numai din pământ, *gunoarea proaspătă* a pământului *nu le priște*; prea le împinge în paiu, și nu-i lasă acestuia timp să se înlemnească îndeajuns și pricinuește căderea. Căderea o putem încâtva preveni prin arături adânci și sămănături nu prea dese.

1. Grâul.

Grâul este o plantă de cel mai mare folos: ne dă pâinea de toate zilele, drept ce a și ajuns marfă de căpetenie în piața lumii.

Grâul se face mai în tot locul în țara noastră. Cu deosebire bine isbuștește pe pământurile lutoase. În anumite împrejurări nepriincioase însă, îl strică rău rugina și tăciunele. Pe acestea le stăpim prin curățirea (spălarea) seminței cu peatră vânăată și prin sămănatul de timpuriu.

Grâul urmează bine după leguminoase, mazărichi și trifoiuri, și e bine să-i dăm două arături, una adâncă și una mai ușoară. Timpul sămănatului cel mai potrivit — dricul sămănței — este pe la ziua Crucii. La un jug. ne trebuie cam 8 ferdele (à 20 litri) de sămănță, dacă sămănam *cu mâna*; cu mașina sămănam *cel mult* 6 ferdele (ba

și numai 5 ori și sub 5!) Cu cât pământul e mai bogat, locul mai bine pregătit, sămănatul mai de vreme și timpul potrivit, cu atât putem face cruțare în sământă.

Dacă se 'ntemplă de cade peste iarnă multă zăpadă, și în urmare locul se îndeasă și se scorțește, primăvara e bine să-l scărmanăm cu grapa de fer. Că se rup ici coala și fire de holdă, n'are a face nimic. Dacă dimpotrivă trecem prin o iarnă sacă, și pământul în urma gerului se umflă și devine pu-făios, primăvara trebuie să-l tăvălugim. Plevirea holdei se face cam pe la Sân-Georgiu.

Timpul secerișului cel mai potrivit este pârga, când adecă lanurile de grâu au o privesc galben-aurie și bobul se mai poate frânge cu unghia.

Recolta (roada) grâului în plugăria de 2—3 câmpuri face cam de 5 ori sământă; în plugăria nouă însă ajunge la de 10 ori sământă. Recolta paielor 10—15 măji m. de juger.

2. Sécara.

Sécara o cultivăm pe locuri mai slabe, și unde grâul nu mai merge bine; îi priesc cu deosebire pământurile nésipoase.

Lucrările ce le recere, sunt cam aceleași ca la grâu. Roada ei în grăunțe și paie e mai mare, dar' mai fără preț ca a grâului.

3. Orzul și ovésul.

Orzul și ovésul sunt sămănaturi de primăvară. Ele urmează bine după plante de săpat, în arături adânci de toamnă. Le sămănam des de cu primăvară înaintea grapei, nemijlocit în arătura de toamnă și în mustul zăpezii; sau apoi mai facem o arătură ușoară, primăvara, pe cât se poate cu rarița, împedcând astfel pierderea umezelii din pământ.

Sămăntura o călcăm cu tăvălugul.

La juger ne trebuie vre-o 8 ferdele de sământă; mai puțină, dacă în sămăntura lor cultivăm totodată și trifoiul.

Orzul iubește o climă moale și pământuri mijlocii, destul de roditoare. Ovésul se îndestulește cu locuri mai slabe și cu climă mai aspră; îl și tractăm mașter, deși e vrednic să-l cultivăm cu toată îngrijirea.

(Va urma).

ISIDOR BLAGA

O mare descoperire în olutura cartofilor.

Invățatul francez P. Lavallée, într-o carte despre cultura industrială a cartofilor, arată între altele uriașa deosebire ce-a dovedit că se capătă sămănând bucăți de cartofi încolțiți, sau chiar cartofi întregi încolțiți, în loc de bucăți sau cartofi întregi neîncolțiți.

Până acum obiceiul de a-i lăsa mai întâiu să încolțească și apoi a sămăna cartofii, îl au grădinarii cari vor să aibă trufandale.

Cercetările dlui Lavallée s'au început în 1892 și s'a incredințat, că acest obicei al grădinarilor, e de folos și în cultura mare.

A cercat cu cartoful »Uriașul albastru«, fel care se coace târziu. În trei locuri de câte un hectar, pregătite și lucrute cu totul la fel, a făcut câte 2 părți de-opotrivă: în una a sămănat bucăți de câte 100 grame încolțite, și în cealaltă bucăți tot așa de grele, dar' neîncolțite. Sămăntura s'a făcut în amândouă bucățile fiecărui loc în aceeași zi.

În locul Nr. 1 a sămănat la 25 Martie cele 2 bucăți,
" " Nr. 2 " " " 4 Aprilie " " "
" " Nr. 3 " " " 14 Aprilie " " "

În locul Nr. 1, bucata sămănată cu cartofi încolțiți a dat 65.542 klgr., ear' cealaltă numai 47.115 klgr., deci o deosebire de 18.427 klgr. în folosul celui dintăiu la hectar.

În locul Nr. 2, bucata sămănată cu cartofi încolțiți a dat 74.999 klgr., cealaltă 66.110 klgr., deci deosebire de 8.889 klgr. la hectar.

În locul Nr. 3, bucata cu cartofi încolțiți a dat 44.432 klgr. cealaltă 37.895 klgr., deci o deosebire în folosul celei dintăiu 6.537 klgr. la hectar.

A mai găsit că roada din bucățile sămănate cu cartofi încolțiți, e mult mai timpurie și totodată și mai bogată în feculă (scrobeală).

În anii 1893, 1894, 1895 și 1896 a cultivat numai un loc împărțit în două.

În 1893 deosebirea a fost de 7600 klgr. la hectar și mai timpurie cu 16 zile.

În 1894 deosebirea a fost de 4825 și mai timpurie cu 20 de zile.

În 1895 deosebirea a fost de 6915 și mai timpurie recolta cu 20 de zile.

În 1896, de 6000 klgr. și mai timpurie cu 16 zile.

În 1896 a probat și cu cartoful »Richter Imperator« și deosebirea a fost și mai mare.

Cu cartofi întregi încolțiți, grei de 80 gr. a recoltat 48.860 klgr. la hectar cu 16.20% feculă, adecă 7915 klgr. de feculă anhidra la hectar. Cu cartofi întregi, neîncolțiți și tot așa de grei, a recoltat 39.140 klgr. cu 15.45% feculă, sau 6.047 klgr. de feculă an-

hidră. Deci prisosul în folosul celor încolțiți de 9.720 klgr., sau de feculă anhidră 1860 klgr.

În 1897 a experimentat asupra a treisprezece feluri de cartofi și a căpătat:

Cu »uriașul albastru selecționat«, 57.670 klgr. la hectar, cu cele încolțite, și cu 9.670 mai puțin la cele neîncolțite și recolta în cazul întâiu mai timpurie cu 14 zile.

Cu bucăți de câte 45 grame s'a găsit aceeași deosebire, dar' recolta a fost mai slabă, 9.000 chilograme, pentru-că bucățelele erau prea mici.

Cu cartoful »Floare de piersec« cartofi întregi de câte 100 grame, prisosul în folosul celor încolțite a fost de 7075 klgr. la hectar.

Cu »Richter imperator«, 1.930; cu »Koppe Volupp«, 3.670; cu »Chancelier impérial«, 5065; cu »Simson«, 4.564; cu »Amour«, 4.820; cu »Gloria elecționat«, 12.100; cu »Hannibal«, 4325; cu »Victoria«, 6.230; cu »Magnum îmbunătățit«, 5.000; cu »Bruce«, 3.330; cu »Marjolin pripită«, 3005.

În toate casurile recolta căpătată din cei încolțiți a fost mai timpurie cu 9—20 zile. Deosebirea de 20 zile a fost tocmai la Gloria selecționat, care a dat și deosebirea cea mai mare în greutatea recoltei.

Pentru a-i încolți, așezăm cartofii pe lese unul lângă altul, într'un loc bine luminat, așezându-i cu locurile unde sunt ochiurile în sus. Se pot întrebuința pentru acest scop hambarele, grajdurile, șurile. Așteptăm ca colții să ajungă până la 1 cent. ori 1½. Pe câmp îi așezăm în cuiburi cu colții în sus.

Dacă voim să-i tăiem, lucrul e ușor după încolțire.

Un agricultor, Desprez, cultivă astfel cartofii de 30 de ani.

(„Gaz. Săt.“)

Agricola.

STUPĂRIT

Cum se împedcă stupii dela roit?

Dacă voim ca un stup să nu roiască și de a doua sau a treia-oară, îndată după prinderea roiului, stupul ce a roit îl strămutăm în alt loc al stupinei, și în locul lui punem coșnița cu roiul. Cu chipul acesta toate albinele, ce și-au făcut sborul până la acest timp, se trag la locul cel vechiu, adecă în roi; ear' în stupul strămutat rămân numai albinele tinere și puii, astfel că el nu e din cale-afară bogat în albine. În dimineața următoare roiei, stupului strămutat i-se taie — afară de una mai mare — toate căsuliile (țitele) de matce.

Tăiatul țițelor se face cu înlesnire. Se ia coșnița, se întoarce cu gura în sus și se razimă de un obiect (lucru). Acum se dă fum albinelor, pentru ale întei se se tragă înspre fundul coșniței. Pentru afumat e potrivită treanța, care se adună val, se leagă și se aprinde la un capet. Stuparii au spre acest sfârșit un foiu mic, cu care se lucră și mai ușor.

Pe urma fumului fagurii rămân goli de albine, astfel că se ved toate căsuliile de matce, cari de obicei se află în partea din jos a fagurilor, și ele se taie — cum am zice — din rădăcină cu ajutorul unui cuțit.

De roi de tot mici — roi de al doilea — e bine să se scăpăm. Aceasta se poate face astfel: roiul se prinde în o coșniță goală, apoi aceasta se întoarce cu gura în sus, albinele se stropsc cu apă, scuturându-se pe o pânzătură, și privind cu de-a-măruntul după matcă, pe care o ucidem pe dată. Dând de mai multe matce, pe toate le ucidem. Rămăs fără matcă, roiul se întoarce la coșnița din care a eșit. Așa e bine să se urmeze cu toți roi nevoiași.

S.

Școală.

Un calcul istoric.

Eu propun învățătorilor, pentru elevii lor, următorul calcul istoric, și frumos și folositor.

Cum poți să afli de câți ani este un

FOIȚĂ

Moș Marin.

Avea dreptate satul să spue că pe voba lui Moș Marin poți zidi biserici. Așa om de ispravă, și vrednic și priceput la toate, și săritor la nevoile atare, mai rar trimite Dumnezeu, deși când îl trimite undeva, apoi acolo curat că se împlinește vorba aceea: omul sfințește locul. Ce erau Tunseștii cu douăzeci de ani în urmă, până a nu veni Moș Marin. Un cătun de treizeci de cocioabe, nici un gospodar ca lumea, femeile își ciondăneau toată ziua bărbații, bărbații se îmbătau și își stâlceau femeile în băteți, copii flămânzi, ofiliți și plini de toate celea, plângeau pe sub laviți, și vită în bătaia nu se pomenea, nici păpușoiu în pătul, ciulinii pe curătură, pe izlazuri bozii și dudău, în sat sărăcie lucie.

Nici horă dinaintea crășmei nu se mai știa, nici jocuri de copii, nici plug la Sin-Vasile. Până și doina, strămoșasca doină,

om, ori-și-care, prin ajutorul celor mai însemnate date ale istoriei noastre din veacul acesta?

Aceste date sunt:

- a) anul revoluțiunii lui Tudor 1821
- b) anul începerii domniilor pământene . 1834
- c) anul revoluționar 1848
- d) anul unirii principatelor 1859

Aceste patru da e se vor aduna. Suma lor se va scrie de-o parte. Suma Nr. 1.

- e) anul suirii pe tron a Prințului Carol 1866
- f) anul războiului cu Turcii 1877
- g) anul când s'a făcut România regat . 1881

La aceste trei date se vor adăoga anul nașterii aceluia, a căruia vîrstă o cauți, apoi toate patru numerele se vor aduna. Suma lor (Nr. 2) se va scădea din suma Nr. 1. Ear' din rest se va mai scădea 162, și ceea ce rămâne este exact numărul anilor câți îi are omul a căruia vîrstă o cauți.

Lucrul e simplu. De-o parte sunt anii memorabili (până la Unire, de altă parte cei de după Unire.

Eată un exemplu. De câți ani e un om născut la 1864?

$$1821 + 1834 + 1848 + 1859 = 7362$$

$$1866 + 1877 + 1881 + 1864 = 7488$$

din această sumă scad 162 = 7326 ear' pe aceasta o scad din ceea-

$$\text{laltă sumă} \quad 7362 - 7326 = 36.$$

Cifra 162 e dată ca volnică, veți zice d-voastră. Nu. Ea e suma anilor câți au domnit cei șese Voevozi mai des pomeniți în istoria noastră. Au domnit:

Alexandru Cel Bun	dela	1401—1433=32	ani
Mircea Cel Mare	>	1386—1418=34	>
Ștefan Cel Mare	>	1457—1504=47	>
Mihaiu Viteazul	>	1593—1601=8	>
Mateiu Basarab	>	1632—1654=22	>
Vasile Lupul	>	1634—1653=19	>

La un loc 162

speriată de așa ticăloșie, fugise în lumea toată din locurile astea blăstămate.

Ba nu cumva era să plângă după-ke kir Mihail posesorul, și Șmil arêndașul, stăpânii fără milă peste toată ceata asta de robi vlăguiti și păcătoși?.... Unde mai e Mihali? Pe unde o mai fi Șmil acum. Țeranii întăriți își muncesc astăzi pământul lor, căsuțe vesele s'au ridicat pe unde erau bordee triste și afumate, drept dragul se le privești cum strălucesc în bătaia soarelui cu păreți lor drepti și albi, cu prispa netedă și largă, cu brâne de lutișori la închinarea prispei și în jurul ferestrelor. S'au deșteptat din amorțire robii dinainte vreme, s'au prins puteri, s'au prins îndemn unul dela altul, și încetul cu încetul s'a sădit, și s'a crescut pom lângă pom, s'a ridicat și s'a întins gospodărie lângă gospodărie.

E altă lume de când a dejugat Moș Marin aici.

Toate s'au prefăcut și s'au înfrumșet. Și anii sunt mai buni de atunci, și pământul și oameni.

Ean priviți mândrețe de horă în băta-

Acest calcul e și frumos, căci prin el se pare că datele însemnate ale istoriei noastre, joacă un rol în anii vieții fiecărui Român. Și e folositor, căci de-odată cu deprinderile de scădere și de adunare, se întipăresc în mintea copiilor cele mai frumoase date din istoria Românilor. Putem face istorie și matematică într'aceeași vreme.

A-na.

G. Coșbuc.

Reuniunea rom. agricolă din comitatul Sibiului.

— Comitetul Reuniunii aduce la cunoștința brânzarilor români, că înființându-se în comuna Bălănești din România o fermă cu o fabrică pentru brânzături, — se caută un om priceput la fabricarea de brânzături, care ar căpăta acolo numai decât lucru bun și stabil.

*

— Reuniunea agricolă din com. Sibiiu a dăruit membrilor sei din Fofeldea o vițeluse de rassă Pinzgau soiul curat. În 16 Maiu s'a tras la soarte (ca loterie), că cui să fie dăruită, și a dobândit-o membrul Petru Sopor. I-a fost dată vițelusa cu contract, ca el s'o țină bine și vițelul ce-l va dobândi (ținându-o la taur tot de soiul curat Pinzgau) să-l dea Reuniunii, pentru a-l dăruia altui membru al Reuniunii.

Vițeaua a fost cumpărată în vîrstă de 5 săptămâni cu 100 coroane (scumpă ca o vacă mare de soiul simplu de-al nostru!..)

*

— Joi în 18/31 Maiu, (Înălțarea Domnului), comitetul Reun. române agr. din Sibiiu va ținea o întrunire agricolă în comuna Deal (cercul pretorial Sebeș), vorbind poporului despre mijloacele de apărare contra peronosporei, despre nutrețurile măestrite și despre ținerea vitelor.

tura crășmei. Și câți voinici și câte fete frumoase! Incai când e vorba de Mitrana, crezi că-i o zină de prin basme, nu mai e chip și faptură omenească. Rid flăcării pe sub mustață și își dau coate privind-o; ear' ochii li-se fac mici și umezi și strălucesc cum strălucesc fluturii de pe cămașa ei în bătaia soarelui.

— Tu nu mai poți când o vezi Ancuțo... par'că nu te încrezi că i-a ta...

— Că dumitale, tătucă, nu ți-o fi dragă, ba? Și Anca rîde și face cu ochiul la lumea strînsă ca de obicei, împrejurul lui Moș Marin, pe tăpșanul de sub nuc.

— Hm, da ia întrebați-o, dragii mei, pe dumneaiei, care vă face cu ochiul, așa la știință cu ce greutăți și cu ce primejdii îi îngrămădită o frumșețe ca asta pe lume? Pe câți nu-i lipsește bogăția asta scumpă... Trebuie să fii om ca să o știi păzi... Voi mai duceți-vă încolo copii, de vă jucați, ce ascultați aci la vorbele noastre?... Apoi, eu știu focul frumșeții, că doar' am avut și eu o minune de fată, de veniau Dumineca flăcării, ca la comedie, de peste dealuri și co-

CE E NOU ÎN LUMEA MARE?

— Maestatea Sa *Regele României* cu Regina, însoții de principii moștenitori de tron Ferdinand și Maria și cu micii principii fiii acestora, s'au reîntors la capetul săptămânii trecute dela Abbazia unde au petrecut mai mult timp, la București.

— *Turcii* din Bosnia și Herțegovina, nemulțumiți cu felul cum sunt cărmuiți de ministrul lor Kállay, au venit în deputație la Budapesta spre a cere Impăratului rege, să schimbe lucrurile în aceste provincii, dându-le cărmuirea de sine pe care o are Croația-Slavonia și drept de a-și trimite bărbații sei în dietă, unde se-și arate păsurile.

Să știe că Bosnia-Herțegovina azi sunt cărmuite de un ministru anume al lor, care face ce vrea acolo, el e lege, el e judecător, el finanț, el executor, el tot, și poporațiunea n'are nici o instanță de apelație.

— Răsboiul între *Burii și Englezi* se pare a se apropia de sfârșit.

Burii au despresurat la 17 Maiu n. și cel din urmă oraș de pe pământ englez pe care îl mai țineau încunjurat, orașul *Mafeking*. S'au retras și de aci, după-ce încercarea de a cuprinde orașul cu puterea, nu le-a reușit, fiind respinși de cei 900 soldați englezi din lăuntru. Cu trupele engleze ce veneau spre ajutor celor din oraș, încă au avut o crâncenă încăerare în care Burii rămânând biruiți, s'au retras, părăsind orașul pe care îl omorau cu foamea și cu ploaia de gloanțe de 7 luni.

Englezii au trecut și dela orașul *Kronstat*, care e aproape de hotarele Transvaalului, și în curând vor călca pe pământ bur transvalian. Generalul Roberts a făgăduit că Rusalile le va petrece în *Pretoria*, capitala Transvaalului, și anume *în chiar casa lui*

clauri, s'o vadă la horă, și nu se mai dau duși, nici morți de pe la noi. Ce-i Mitrana acum? Mai grozavă era Ancuța... puneți tulpanul la ochi că e vorba de tine...

— Hei, fosta-i leleo când ai fost...

— Păi de fata mea, fiecare la vremea lui. Acum se chiamă vorba că-i rându Mitrani. — Și cum vă spuneam să face Ancuța nu așa... de seama Mitranei... șapte-sprezece... optsprezece ani... pe aicea și naltă și rumenă, și voinică de-ți făcea bine s'o privești în față. Biata mă-sa, biată se fie de păcate, — ce vrei? cap de femeie — las' că se uita la ea ca la Dumnezeu, dar' câte nădrăvăni toate i-ar fi trecut fetei prin gând — ea de cuvânt se-i ție hangu. Da în vremea asta pețitorii își făcură vad la noi. La început eu nu prea mă amestecam, le lăsam pe ele să aleagă și să hotărăscă, și ele se lăsau pe tânjală. Ba că unu-i s'erac? Ba că altu-i bate colivia în piept, ba că nu-i vremea și se mai așteptăm. În sfârșit bag eu de seamă că toate astea e o vorbă de clacă, și într'o zi numai ce o apuc pe nevasta de scurt.

Krüger, președintele republicei bure. Și Roberts ce-a făgăduit, de regulă a și împlinit întocmai.

— În *Spania* au fost săptămânile astea mari tulburări, aproape revoluție, ce era să aprindă țara. Spania, după nenorocitul răsboiu cu America având mari pierderi, a trebuit să pună dări noue pe popor, și de aceea se răsvrătise poporul. Încercările de răsculare însă au fost sufocate de puterea armată. Acum e liniște.

ȘTIRI DE TOT FELUL

Timpul pe aici începe a se îndrepta, spre bucuria economilor și a tuturor. A fost ploios și rece și săptămâna asta până Joi, de Vineri se arată mai frumos.

Luni în 28. Maiu n. va fi întunecime de soare, între ora 1 și jum. până la 6 și jum. sara. Dar' pe la noi se va vedea numai în parte această întunecime, care vine din aceea, că luna nouă iucepe să acopere discul soarelui.

Odinioară și acum. Înaintăm cu vapor pe multe terenuri, dar' se vede că tot așa înaintează și — înfundarea noastră și a țerii întregi în cheltueli și datorii. O pildă:

La 1868, când cărmuirea Ungariei a trecut de tot dela Austriaci la Unguri, țara cheltuia pe an de tot 111 milioane pentru toate ale sale, azi cheltuește peste 260 milioane! Dările directe erau atunci pe capul popoarelor 58 milioane, azi sunt peste 110 milioane! Și așa și celelalte aruncuri de multe feluri.

Starea sămănăturilor. După rapoartele oficiale publicate de ministerul unguresc de agricultură, în întâiul cuartal al lunei *Maiu* a

— Ia ascultă Marando, da de Paraschiv ce zici?

— Care Paraschiv?

Se făcea moartă în păpușoiu.

— Cum care? Că nu-i de cât unu în sat: Paraschiv al Saftei Morarului, îi flacău cuminte, singur la părinți, muncitor, gospodar; de voinic și de frumos — slavă Domnului — ha? Ce zici?

— Doamne zău Marine cât nu vrei tu să ne mai ridicăm și noi o leacă din ce suntem. Cum ții tu să rămâi tot la teapa tal... Nu vezi ce fată avem? Să stea alături cu boerii de seamă, de nu...

— Ce băigui tu Marando? Se vede că nu ți-s mințile acasă.

— Ba nu băigui de fel. Știe ea Maranda s'eraca ce spune. Da ai cu cine să te înțelegi?

Și atunci par'că de-odată mi-s'a luat o perdea de pe minte.

— Bine, muere nebună, că mai bine nu ți-ai zice, vrea să zică de asta se învârtește pe aici tăpăugul și mucosul ciocoiului... Ei, taci, tu coane Nicușor, că-ți găsește

fost timp ploios moale, care a făcut ca sămănăturile să se desvoalte frumos. Numai din 10—13 Maiu a urmat timp mai nepriincios, care a împedecat sămănăturile în dezvoltare, ba în multe părți bruma și înghețurile din 12 și 13 Maiu au stricat plantelor mai fragede.

Dintre sămănăturile de *grâu*, cele mai din vreme stau mai bine, pe când cele întârziate sunt rare și n'au prea înfrățit. Pentru acestea din urmă nu mai e nădejde de a înfrăți. Sămănăturile de *grâu* stau bine peste tot în Ardeal, apoi în partea dreaptă a Dunării și în unghiul Tisa-Mureș.

Sécara de toamnă nu prea e în stare bună; ea e rară și gozoasă și s'a îndreptat numai puțin în timpul din urmă. În țeara întreagă starea sécărilor abia dacă e mijlocie.

Orzul de primăvară a înaintat bineșor în urma ploilor dela începutul lui Maiu și a timpului moale cald; cu toate acestea răceala zilelor din urmă i-a stricat în multe părți.

Ovăsul încă a îngălbenit pe alocurea din cauza răcelii; peste tot însă el stă bine.

Rapița a fost foarte rău stricată de înghețul din 12 și 13. Peste tot zis, anul acesta recolta rapiței e cu mult mai slabă ca în anii trecuți. O pustiesc rău insectele.

Cucuruzul sămănat de vreme e frumos. I-au stricat și lui în multe părți frigul și bruma și stă pe loc în dezvoltare, cu toate acestea este nădejde, că se va îndrepta în curând și va da o recoltă mijlocie.

Fondul Iancu. Sfsârșitul săptămânii trecute ne-a adus o veste neașteptată în pricina fondului Iancu. Știm că Tabla regească din Cluj a hotărît ca nu întreg fondul să se confişte, cum judecase tribunalul din Alba-Lulia, ci numai cele vre-o 400 fl. ce s'au fost adunat și după opreliștea specială dată de ministru. Și totuși după această hotărîre a

el badea ac de cojoc. Auzi tu ocară dracului!...

Și unde mi-am luat până una alta pe lelița Maranda la rapanghel, și dă-i și descoas'o și descânt-o, până i-am pus mințile la loc. Norocire că nu se întemplantase nimic cu fata; putea să-mi dogorească obrazul, de nu deschideam ochii la vreme. Și m'am pus pe pază strașnică. Un pas nu mai făcea Ancuța de lângă mine. Noaptea cât auzeam cel mai mic sgomot — eram în picioare. Încăscam pușca cu sfărâmături de ceauș, și o țineam în cui de-asupra patului. Acum, zic, să poștească puil de ciocoi prin bătătură pe la mine, că l'a vèzut Aghiuză! Dimineața — Ancuța cu mine la câmp și muncea fata mea cât patru bărbați. În vremea asta cioclovina se pîrjolea pe jaratic s'o vadă. Și într'o zi, numai ce mă pomenesc cu el la ogor...

Bade Marine, c'am auzit că-i fi supërat pe mine, că eu... așa și pe dincolo. Și unde las lucrul și mă întorc rëstit la el.

— Ean ascultă Domnișorule — lui acolo — să faci bine să-ți cauți de treabă

Tablei, poliția din Sibiiu, la poruncă mai înaltă, a confiscat întreg fondul lăncu, cerând vicepreședintelui Asociațiunii să-i predea libelul fondului (despre 5000 fl.). I-s'a predat libelul și azi fondul e prin aceasta de fapt, confiscat.

Referent școlar la consistorul din Sibiiu, după retragerea dlui Dr. L. Lemenyi, a fost numit provisor de consistorul archidieceșan din Sibiiu, dl Dr. D. P. Barcianu, profesor, având ajutorul dlor M. Voilean și N. Ivan la unele lucrări.

Copii îmbetrâniți. Marți în 22 Maiu n. școlarul în clasa a III. a gimnasiului din Orăștie, Josif Lahni, de 15 ani, fiul medicului veterinar Lahni, desnădăjdut, se spune, de a putea trece în clasa următoare, s'a dus sara la 8 ore în parcul de din sus de casarmă, și și-a tras un glonț în cap. A murit îndată.

— În Cinci-Biserici cadetul de 16 ani, Jerffy, amoresat de o fată frumoșică, de care navea nădejde, s'a împușcat săptămâna trecută cu pușca sa Manlicher.

Ministrul lucrărilor publice din România, Ionel Grădiștean a dat poruncă, că toate lucrările ce se țin de acest minister, pot fi în viitor îndeplinite numai de întreprinzător români, cu lucrători români.

Pagubele expozițiilor. O toaie din Budapesta aduce următoarea socoteală a perderilor (deficitului) cu care s'au încheiat marile expoziții universale (cum e acum cea dela Paris). Despre 15 expoziții mai mari se vorbește, dintre cari câteva au adus o dobândă de 25 milioane, ear' celelalte o pierdere de 125 milioane pentru statele ce le-au arangiat. Marea expoziție din Londra la 1851 s'a încheiat cu pierdere de 2 și jum.

și vorbă cu fata mea se nu mai faci. Caută-ți fete de seama d-tale. D-ta ești boer, noi suntem țărani, și n'am nimic de împărțit cu d-ta. Mai înțeles? — Cu mine scurtă vorbă.

Și a plecat ca un cățel cu coada între picioare. Se făcuse vorbă în sat și la curte despre asta. În sfârșit eu nu eram în boii mei. Mă tot gândeam în tel și chip. Cio-coiul legase școala la gard. Cum s'o scot la capăt? Zi că-i dă dracu în gând să vie într'o noapte să horbocăească prin ograda noastră... Doamne ferește, întri într'un păcat. Nu mai aveam tihnă, nu mai aveam somn, fata plângea, muerea mă boscorodea într'una. Ca să curm, ce-mi zic? Am doi băeți mari însurați, la casa lor. Stai să-mi strâng tot de pe câmp. Mă răfuiesc cu boerul. Las casa și pământul pe seama băeților.

Imi încarc tot, imi iau frumușel nevasta și fata și mă duc — unde m'o îndrepta Dumnezeu, că lumea-i largă...

Ei și eacă așa au venit lucrurile de am poposit aici la cumătru Vasile, tovarăș vechiu de cărușie — Dumnezeu să-l erte

milioane Coroane; cea din Paris la 1855 cu 22 milioane; din Londra la 1852 cu 250 mii; cea din 1867 din Paris cu 3 milioane; din Viena în 1873 cu 50 mil.; din Filadelfia la 1876 cu 30 mil.; din Paris în 1878 cu 10 mil., deși a avut 13 milioane de cercetători, dela cari a încasat frumoase taxe de intrare; cea din 1887 în Manchester, din Glasgov în 1888, tot cu deficit. Din Paris în 1889 cu 8 mil.; din Chicago (America) căreia i-au zis „têrgul lumii“, a încheiat „têrgul“ cu 7 milioane pierdere.

Dar' foaia maghiară uită să ne spună, ceea-ce toate au uitat până acum, că expoziția millenară din Pesta, cu cât deficit s'a încheiat, de plătirăm țara întreagă dare în acel an pentru a coperi cheltuețile de milleniu? N'ar face rău să ni-o spună vre-o foaie din Pesta și asta. E târziu, am plătit, s'a uitat, am putea acum și ști, cum a eșit?

Calea ferată Vint—Sibiiu s'a dovedit în partea sa cea mai „romantică“, nu numai romantică, ci și primejdioasă. În urma timpului ploios ce țină săptămânile acestea s'a produs la capetul despre Sibiiu a tunelului dela Apold, o lunecare de pământ, care a dus cu sine în fundul prăpastiei întreagă umplutura drumului de fer dela capetul celui dintâi pod de lângă tunel. Șinele au rămas atârând în aer, cu lemnele prinse de ele, pe distanță de vre-o 15 metri. Vre-o 4 zile trenurile n'au putut umbla săptămâna trecută pe aci, ci călătorii se dădeau jos la un capăt al surpăturii și urcau ori coborau prăpastia și se așezau în alt tren ce-i aștepta de cealaltă parte a ei. Acum s'a reparat drumul astfel, că s'au bătut stilpi puternici, ca la podurile în riuri și s'au pus peste ei bârne și peste acestea șinele, și e pod peste surpătură, dar' umplutura de pământ lipsește și acum. Trenul trece foarte încet peste primejdiosul loc.

— ș'apoi încetul cu încetul mi-am îngrijat ear gospodăria, că dacă-i sănătate și omu-i vrednic, toate se fac. Și nu mi-a părut rău și nici azi nu imi pare, că mi-am lăsat casa și pământul, pentru-că cinstea-i mai scumpă și decât casa și decât pământul. Și au fost, se vede, toate pe voia celui de sus, că eacă toate au eșit la bun sfârșit...

(„Am. Agr.“)

A. Vlahuță.

Săraca! O femeiușcă durdulie și nestêmpărată, nu se simția de fel de fel sănătoasă, și a trimis după doctorul. Știa că doctorul deloc țese uită la limbă, și cunoaște că nu ești bine, dar' doctorul din poveste a pipăit'o numai pe la mână, pe la cap, și a uitat să-i ceară limba.

— Dar' pentru D-zeu, doctore dragă, d-ta nu mă vizitezi serios. Te asigur că sunt bolnavă. Am neapărată lipsă de odichnă. Și d-ta nici nu te uiți la limba mea.

— Nu e de lipsă, răspunse doctorul. O ved și cred că și ea are lipsă de odichnă...

Expoziția maghiară dela Paris închisă. Abia s'a deschis pavilionul Ungariei la expoziția din Paris, și a fost închis eară. Lucrul s'a întâmplat astfel: Un aurariu din Paris, care dase pentru expoziția maghiară aurării de foarte mare preț, văzând că măsurile de pază nu sunt nici-decum mulțumitoare, a cerut dela comisarul pavilionului întregirea măsurilor. Neîmplinindu-i-se cererea, aurarul s'a pus și i-a dovedit netrebnicia pazei în pavilionul expoziției maghiare. Luând cu sine încă doi oameni din atelierul seu, s'a dus la expoziție și într'un moment binevenit, a furat însuși lucrurile sale proprii, fără-ca cineva să-i prindă. După aceea s'a dus de nou la comisarul și istorisindu-i cum și-a furat obiectele, i-a declarat, că nu le mai lasă să fie expuse, pentru-că tot așa ușor s'ar fi putut întâmpla să le fure un fur străin. De teamă, că nu cumva să se întâmple furturi aievea, comisarul a rînduit închiderea expoziției, până va sosi o nouă brigadă de detectivi, cari să țină paza pavilionului.

Un Rus ce se credea pe sine foarte păcătos, și-a clădit în 10 Maiu n. un rug de lemne, le-a udat cu petrolu, s'a urcat pe ele și le-a dat foc, dorind să ardă de viu, pentru a fi ispășit de păcatele sale.

Di Aurel C. Domaș, redactorul „Unirii“ din Blaj, a adunat prin punerea la cale a unui „lanț de scrisori“, 300 fl. (600 cor.) ca fond pentru o școală, dorită a se înființa de nou.

Pavilionul românesc la marea expoziție din Paris, s'a deschis în chip sêrbătoreșc Vineri în săptămâna trecută, fiind de față comisarii generali străini, diplomații și mult public. Cele-ce se ved aci sunt foarte interesante și dovedesc bogăția naturală a țării: vezi felurite tipuri ale arhitecturii române prin veacuri, apoi expoziția de sare în care e bogată țara; cea de litere, științe și arte; de metale (petri prețioase); de arme de ve vremuri; probe de ape minerale; broderii și lucruri de mână; evangeliile și cărți slave de pe când era limba slavă în biserică; aci e pusă și evangelia cea frumoasă dăruită de M. S. Regina Carmen Sylva pentru mănăstirea dela Argeș, scrisă cu litere zugrăvite de mâna ei proprie, și altele și altele.

E o expoziție frumoasă, arătând ce are țara mai bun în cutare și cutare ram de lucrare a minții și a mânilor omenești.

Budapesta cheltuește pe an, cum se vede din budgetul pe 1900, numai pentru lucrări de comunicație, pavarea și canalizarea stradelor, și contra vărsării de ape: peste 13 milioane coroane.

Expoziție agricolă în Moscva. Pentru a sprigini vânzarea roadelor agricole între Rusia și Anglita, e vorba că fe 1900 se se arangeze în Moscva o expoziție mare rusească-englezească, la stăruințele Societății imperiale agricole rusești. Rușii cu Muscali

Mătele cu câinii. Ce frumos s'or rinji unii către alții.

Casse rurale de credit sistem Raiffeisen în România. În județul Gorj (România) mulțumită stăruinței învățătorului Lazar Arjocian din Bălănești, în scurtă vreme s'au înființat peste 20 bănci rurale sistem Raiffeisen, ce dispun de un capital de aproape 100.000 lei. Dl Arjocian în lucrările sale pentru introducerea acestor fel de bănci în România și a îmbunătățirilor de tot soiul cu privire la cultura vitelor etc. s'a folosit de sfaturile dlui Rantaleon Lucuța, cap. ces. și r. în pens. și membru în comitetul central al «Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiiului».

Zăpadă neagră. Zăpadă roșie s'a văzut, nu rar, spre primăvară, în Alpi. Acum însă se scrie că a căzut zăpadă neagră, în valea Muette, în Șvițera. Prin cercetări de oameni învățați s'a aflat, că erau mii și milioane de gândăcei mici-mici negri, căzuți de sus cu zăpada, negrindu-o, și aduși știe D-zeu de unde de ceva virtuteji de vânturi. Poporul se miră și nu poate pricepe ce se fie această vedenie aducătoare aminte de plăgile asupra Egiptului...

Ingropăciune americană. Mulți dintre inventioșii Americani, vreau să fie Americani, adecă mai altfel ca alți oameni, chiar și la moarte. De curând o d-șoară, Mary Tala, bună cântătoare la pian (clavir) simțind că boala sa de piept o duce în mormânt, și-a scris testamentul prin care a cerut ca:

La moarte pe ea să n'o așeze pe vre-o masă, ci să-i aștearnă pe pianul ei. Până preotul face slujba, un artist prieten, să înșoțască cântarea preotului prin cântare la acel pian; apoi rupând coardele pianului, pe ea să n'o pue în vre-un sicriu, ci în pian și așa în mormânt.

I-au făcut întocmai.

„Transilvania“

fabrică de conserve în Deva, a ținut în 20 Maiu adunarea sa de constituire, fiind de față un număr însemnat de membri. Dintre Români am văzut pe George Roman, George Nicoară, August Nicoară din Deva, Dr. Ioan Mihai, Dr. Stetan Erdélyi, Dr. Romul Dobo din Orăștie, Dimitrie Comșa din Sibiu, Ioan Chirca din Seliște, Petru Mihai din Hondol și alții.

După o discuție lungă s'au votat statutele societății și s'a ales direcțiunea și comitetul de supraveghiere. Suma subscrisă de membri până acum e de 125 mii de cor.

Scopul fiind cumpărarea și prelucrarea poamelor și legumelor și apoi vinderea acestora în mare, activitatea societății acesteia va fi cu timpul de mare folos și pentru economii nostri români.

Noi din a noastră parte atragem de acuma luarea aminte a societății asupra comunelor din cercul Geoagiului, vestite prin bogăția și bunătatea poamelor sale, unde oamenii de ani de zile se află robiți economicește la mai mulți usurari de profesiune, cari

știu căi și mijloace, a pune mâna pe produsele acestora, cu un preț de nimica.

Fiind societatea pusă în serviciul economiei, vom urmări cu luare aminte lucrarea aceleia și nu vom lipsi a sprigini și din a noastră parte lucrările întreprinse spre binele tuturor.

Prețul buoatelor.

Piața din Deva

— la 19 Maiu 1900. —

Grâu frumos, ferd. de 30 l. cu . . .	1.60—65 cr.
Săcară, ferdela cu	— cr.
Orz, ferdela cu	— cr.
Ovės, ferdela de 30 litre	70—75 cr.
Cucuruz, ferdela de 30 litre	1.40—45 cr.
Fasolea, ferdela cu	— cr.
Cartofi (grumpene) ferd. de 30 litre	60—65 cr.
Vin nou, litrul cu	— cr.
Mere ferdela cu	— cr.
Carne de vită, 1 klgram cu	40—44 cr.
» » porc, » » cu	44—48 cr.
Slăină proaspătă 1 kl. cu	— cr.
» svântată » » cu	75 cr.
Brânza, nouă 1 kl. cu	52 cr.
Brânză în burduf cu	— cr.
Ouă, 6 cu	10 cr.
Pui de găină părechea cu	55 cr.

Piața din Blaș.

— la 10 Maiu st. n. —

Grâu frumos, ferd. de 20 lit. cu	1.10—1.20 cr.
Orz, ferdela cu	— cr.
Ovės, ferdela cu	45—55 cr.
Cucuruz ferd. cu	82—90 cr.
Fasole ferd. cu	1.15—1.25 cr.
Cartofi (grumpile) ferdela cu	45—55 cr.
Mere, ferdela cu	1.40—1.60 cr.
Nuci, ferdela cu	1.20—1.50 cr.
Carne de vită, 1 klgram cu	36—40 cr.
» » porc, » » cu	46—48 cr.
Slăină proaspătă 1 kl. cu	52 cr.
» svântată 1 » cu	64 cr.
Brânza nouă 1 kl. cu	44—60 cr.
» burduf cu	56—60 cr.
Ouă 8 cu	10 cr.
Pui de găină, mici părechea cu	30—60 cr.

Piața din Mercurea.

— la 12 Maiu 1900. —

Grâu frumos, ferdela de 20 l. cu . . .	1—1.10 cr.
Săcară ferdela cu	80—85 cr.
Ovės, ferdela cu	45—50 cr.
Cucuruz, ferdela cu	90 cr.—1fl.
Fasolea, ferdela cu	1—1.10 cr.
Cartofi (grupmpene) ferdela cu	30—35 cr.
Via nou, feria cu	1.30— cr.
Nuci ferdela cu	— cr.
Carne de vită 1 kl. cu	— cr.
Slăină proaspătă 1 kl. cu	— cr.
» svântată 1 » cu	— cr.
Brânza nouă 1 kl. cu	— cr.
Ouă 7 cu	—10 cr.
Pui de găină, părechea cu	30—50 cr.

FELURITE POVEȚE

Holera Găinilor

Dela o vreme, molima păsărilor sting găinile din bătaură și lasă cotețele pustii mai în fiecare an. Boala se arată printr'o piroteală, care cuprinde găinile. Acestea stau moleșite, dormitând cu pleoapele închise. Aripile cad în jos și fulgii se sbrlesc. Creasta se învinețește

și în urmă se înegrește. Găinile se împleticesc în mers; dar' stau mai mult în loc și une-ori moartea le apușă după câteva ceasuri, ori după o zi, fără-ca ele să se fi mișcat din loc. Boala aceasta se numește *holera găinilor*. Ea lovește numai găinile; de celelalte păsări nu se leagă. Când se incuibează într'un coteț, găinile mor una după alta, până-ce nu mai rămâne nici una în bătaură.

Odată lovite de holera, găinile mor pe capete; pentru ele, nu e mijloc de scăpare. Cum s'a ivit boala trebuie să ne grăbim să scăpăm pe cele sănătoase, de molipsire. Aceasta o putem face prin depărtarea lor de locul atins de molimă.

Indată-ce s'a arătat holera, trebuie să strămutăm găinile sănătoase într'altă parte și să le ținem închise, dacă putem, într'un loc cu iarbă, după-ce mai întâiu le-am spălat ciocul și ghiarele cu apă amestecată cu 2 părți de vitriol la o sută părți de apă. După aceasta îngrijim repede de coteț, ca să curățim gunoiul găinilor, să răzuim bine pe jos și să spălăm repede podeala cu apă, cuprinzând o parte de vitriol la 2 părți de apă, sau mai bine cu apă amestecată cu 5 părți la o sută, de acid fenic. Tot astfel se spală și pereții cotețului și lemnele pe care dorm găinile și toate lucrurile de care ne servim la îngrijirea lor. Această spălătură se face în două rânduri, la câte o săptămână. După-ce au mai trecut la mijloc încă 8—10 zile dela ultima spălătură, putem aduce găinile îndărăt, la cotețul lor. În timpul cât găinile stau la o parte, trebuiesc de-aproape îngrijite din mâncare. Să li-se dea o hrană bună, ca: miez de pâne, bucățele de carne, mălaiu, tărite făcute cu apă, în care se poate turna chiar și puțin vin și câte un gram la 200 grame de mâncare din această doctorie, pe care o prepară spițerul:

Gențiană galbenă, în praf	30 grame.
Inibahar	20 »
Chinină cenușie	10 »
Sulfat de fier (calaican)	5 »

Pe lângă această doctorie din mâncare, e bine ca în apa ce se dă de beut să se pună câte 5 grame de calaican la un litru de apă și să se priminească des.

Doctoria cea mai prețioasă,

ieftină și întotdeauna la îndemână, e sarea. Iți sunt ochii oboșiți de scris, de cusătură sau de altceva, care cere o prea mare muncă a ochilor. Spală-i cu apă caldă amestecată cu sare vântă. Același lucru poți face când sunt picioarele oboșite. Spală-le în apă caldă cu sare. Apa caldă e bună cu sare pentru dinți. Guturaiurile se vindecă iute, dacă tragi pe nas apă sărată odată la trei ciasuri.

Comitetul de redacție:

Președinte: **Dr. Ioan Mihai.**

Membrii: **Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihaiu Danil David și Constantin Balcu.**

Proprietar - editor: **IOAN MIHAIU**

Redactor respons.: **IOAN MOȚA**

Cărți nouă. „Pentru memoria lui Avram Iancu“ e titlul unei broșuri de 54 pagini apărute la Sibiu cuprinzând *Apelul* dat către ministrul de interne Desider Perzel prin dl. *Dr. Amos Frâncu* în cauza fondului pentru Monumentul lui Iancu. Retipărire din „Tribuna“. Prețul 1 coroană. *Venitul curat e destinat pentru înfrumusețarea monumentului dela Cebea.* Să află și la redacția noastră 10 broșuri depuse spre vânzare.

„*Taina celor 12 Vineri mari și rugăciune pentru vremuri grele*“ este numele unei broșuri ce a apărut de curând la institutul tip. „Minerva“ din Orăștie. Editori *Fosif Tăbăcariu și Ilie Turdășan.* Prețul unui ex. 10 cr. La un număr mai mare de exemplare, se dă rabatul convenit. Bani sunt a se trimite înainte. Acum, că se apropie sfârșitul anului școlar, ar fi bine, dacă preoțimea și învățătorimea noastră ar procura broșuri de aceste ca premii pe seama școlărilor, cu ocaziunea examenelor.

TÂRGURILE

din Transilvania și Ungaria, dela 14 până la 31 Maiu st. v.

14. Motișdorf, Năsăud. 16. Cetea de baltă, Etéd, Marpod, Mănărade, Șarpatac, Sân-Paul. 17. Miheș. 18. Deș. 17 și 18 Sebeșul-săsesc (tîrg de oi). 19. Capolnoc-Mănăștur, Ilia-Murășană. 20. Boziod, Jibău, Zălau, Zam, Zernești. 21. Lăpușul-romănesc, Baiuț (Oláh-Lápos-Bánya). 22. Orăștie. 23. Cincul-mare, Murș-Oșorheiu, Noul-săsesc. 25. Odorheiu-săcuiesc (3 zile premergătoare tîrg de vite). 26. Brașov, Orlat, Rozsnyobánya, Vințul-de-sus. 27. Hadad. 30. Gialacuta. 31. Cluj, Almakerék, Proștea-mare.

Numeri singuratici din „Bunul Econom“ se află de vânzare în librăria dlui H. Graef din loc. 1 exemplar 5 cr.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 275.000.

(8) Depuneri: cor. 1.750.000. 9—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 8 ⁰ / ₀ ;	4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5 ¹ / ₂ , ear' dela corporațiuni culturale cu 6 ⁰ / ₀ ;	5) arîndează și exarîndează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

Ori-ce atacere se poate rezolva verbal în biurul institutului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, 1900.

Inserțiunile și reclamele moderate se primesc la administrațiunea foii „Bunul Econom“. Inserțiunile și reclamele sunt sufletul comerțului!

Direcțiunea.

In Orăștie la Gustav Zobel.

In Orăștie la Gustav Zobel.

face cu puțință, ca odăile să fie folosite și în vremea vopsirii (cu lac), căci mirosul rău și uscarea înceată a vopselei cu oleu, aci e încungurată. Intrebuințarea e așa simplă că fiecare poate săvârși vopsirea. Podilele pot fi șterse cu cârpe ude și nu-și perd lustrul. Este:

Lac colorat de podile

galbăn-brun și mahagoni-brun, care copere podilele ca și vopseaua cu oleu, dar are și strălucire. Bun pentru padimente nouă ca și vechi. *Copere ori-ce peată, ori-ce vopsire veche etc.* Și este:

Lac curat (fără colorare)

pentru padimente nouă și parchete, care dă numai lustru. Bun mai ales pentru parchete și padimente nouă unse deja cu vopsea cu oleu. Nu copere figurile lemnului!

Pachete postale pentru câte 2 odăi mijlocii, cu 5 fl. 90 cr. Comande se fac, în orașe unde sunt depozite, la acestea. Prospecte se trimit franco. La cumpărări fiți atenți la firmă și marca fabricii, căci ca pe o fabricațiune existentă dela 1850, mulți o contrafac și falsifică, dând calitate rea și adesea necorespunzătoare scopului.

Fabrica de Lack-Christoph

Praga—Carolinenthal.

In Orăștie singur veritabil la **Gustav Zobel**.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

In Orăștie — Szászváros.

Opuri
Bilete de log.
Broșuri
Circulare
Bil. de visita
Invitări
Bilanțuri
Acții
Cap. de epist.
Placate
Ord. de dans
Adrese
Compturi
Note
Preț-Curent.
Anunțuri
Registre
Imprimare
Couverte
Bilete de cun.
Etc. etc.

Există deja de 12 ani și este provăzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Inst. Tipogr. „Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.